

Til det af *Mindretal A.* fremsatte Forslag ønsker *K. Riis-Hansen* at opretholde sine oprindelig hertil fremførte Betragtninger; disse følger nedenfor.

I.

Det Forslag vedrørende Besiddelsesformen for Jord i offentlig Eje, som *Mindretal A.* har fremsat, er præget af følgende Hovedbetragtninger, der væsentlig adskiller sig fra de Principper, der har været raadende for vor hidtidige herhenhørende Lovgivning.

1. at Staten, naar Jord i offentlig Eje gaar over i privat Besiddelse, bør søge at bevare for sig Indtægten af Jordens fremtidige Værdistigning, men paa den anden Side ogsaa alene bør lide under, at Jorden gaar ned i Værdi.
2. at en Ordning af Besiddelsesforholdet, sigtende herimod, ogsaa er til Gavn for Jordens Brugere.
3. at der under Bestræbelserne for at lette Adgangen til Jord for de mindre bemidlede først og fremmest bør sigtes hen til at skaffe dem Jord til rimelig Pris, medens man ikke kan fortsætte med hertil at stille Midler til Raadighed til en lavere Rente end den, Staten selv maa udrede.

For saa vidt man i Princippet anerkender det Offentliges Ret til Jordens Værdistigning, i Praxis naturligvis begrænset af de store Vanskeligheder, dets Virkeliggørelse fører med sig, og man desuden mener, at det herigennem i nogen Grad er muligt at dæmme op for den under opadgaaende Konjunkturer ofte overdrevne, undertiden rent spekulationsmæssige Opskruning af Jordpriserne, der ikke kan undgaa at berøve det arbejdende Landbrug en Del af dets fortjente Løn, vil den foreslaaede Besiddelsesform ganske naturligt byde sig frem som en hensigtsmæssig, ja paakrævet Ordning. Thi naar det nævnte Princip i det hele taget anerkendes, vil dette være nok til at begrunde, at man i hvert Fald ikke gerne ser Jord, der allerede befinder sig i offentlig Eje, slippe Samfundet af Hænde, uden at man prøver at finde Midler, hvorved Jordens Værdistigning ud i Fremtiden kan forblive hos det Offentlige.

Det er dog ikke saaledes, at Anerkendelsen af dette Princip er en nødvendig Forudsætning for at give det fremsatte Forslag Tilslutning. Ikke blot vil Princippet praktiske Gennemførelse være langt lettere overfor Jord, der allerede er i offentlig Eje, end naar det skal bringes i Anvendelse overfor Jord i Almindelighed, men desuden vil der i hvert Fald ikke i denne Forbindelse kunne næres nogen Betænkelse af Hensyn til privates »velerhvervede Rettigheder«, eftersom det naturligvis for disse vil være en frivillig Sag, om de vil erhverve Jorden paa de tilbudte Vilkaar eller ej.

Det vilde dog næppe være rimeligt at bringe den foreslaaede Ordning frem alene af Hensyn til det Offentliges Tarv, tilmed da der intet som helst sikkert kan vides om Jordens Værdiforandring i den kommende Tid og altsaa heller ikke, om der vil blive Gevinst for Staten eller Tab. Heller ikke kan den Omstændighed, at der herigennem kunde indhøstes Erfaringer, der kunde blive til Gavn for Sagens eventuelle Løsning paa et bredere Grundlag, være tilstrækkelig til at begrunde et Forsøg. Et Hovedsynspunkt maa i denne Forbindelse utvivlsomt være Hensynet til de fremtidige Brugere af den Jord, som skal gaa over fra offentlig Eje i privat Besiddelse, og det afgørende bliver derfor, om den foreslaaede Besiddelsesform, hvorunder Erhververne i Stedet for en fast Sum en Gang for alle udreder en aarlig Afgift, vekslende med Jordens Værdi, for dem, alle Forhold tagne i Betragtning, vil være hensigtsmæssig og heldig.

Det, der vil blive opnaaet for Besidderne, er at disse fries for den Formuerisiko, som Jordpriserens Stigen og Falden paabyrder de almindelige Selvejere. Dette er vel nok den væsentligste Ulempe ved den almindelige Form for Selveje, en Ulempe, der øges